

P.584.

Eesti
fõulu-Album.
1921.

Eesti
Jõulu-Album
1921.

Hind 35 marka.

G. Berger

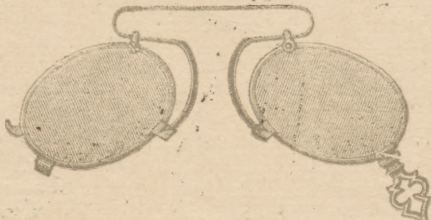
TALLINN,
Nunne tänav 1.

Asutatud
1863 a.

Kõigewanem optika- ja arstiriistade kauplus

Asutatud
1863 a.

Soowitab kõigeparemat seltsi **prille** ja **näpitsprille** — retsepti järele valmistatakse ruttu; luupid, pikksilmad, niweliirid, teodoliidid, tsirklikastid, baromeetrid, termomeetrid ja muud peened optika-instrumendid.

Wiinawabrikute jaoks:

alkoholomeetrid, sacharomeetrid ja termomeetrid. **Suur väljawalik** arsti- ja loomaarstiriistu, haigete tarbeasju, kubemerihmu jne. jne.

Hans Esko & Ko.

Kolonial- ja delikatess-kauplus
Narwa maanteel 22, Tallinnas

Kõnetraat 12-63

Kõnetraat 12-63

Pühadekaup suures walikus

Hinnad wõistlemata, teenimine kiire ja korralik
:—: Kaupmeestele kõrged protsentid :—:

Julius Tusti & J. Lõuna

Tallinn, Wanaturu kael nr 4
(Scheeli pangamaja kõrwal)

müüb ladust suurel ja väiksel arwul:

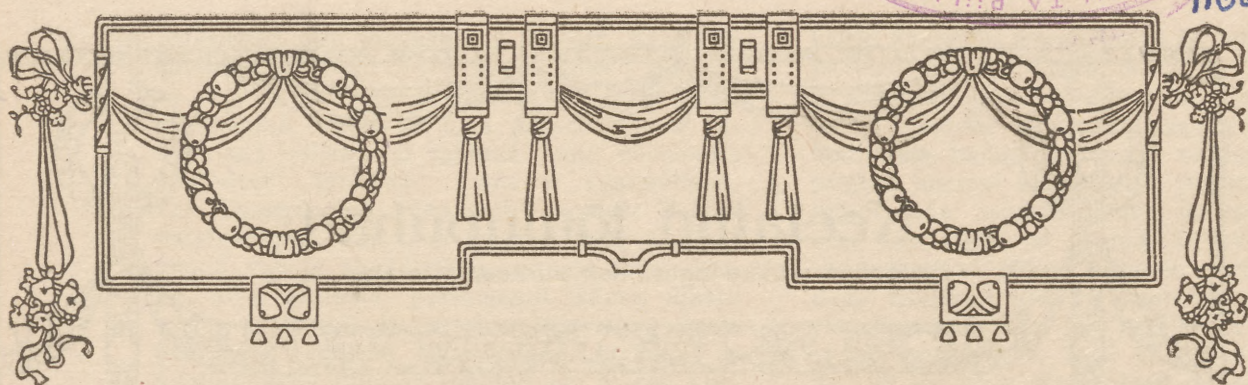
Suhkrut
Jahu
Riisi
Manna
Kakaod
Kõdumaa- ja Schweitsi shokolaadi
Igasugu kompwekke
Küpsiseid
Biskwiiti
Kõiksugu kafa- ja lihakonserwe

Kõigewanem puusärgi-äri A. MELLDORF

Tallinn, Wiruwärawa puistee 29
(„Estoonia“ teatri wastas)

Soowitab suures väljawalikus kõiksugu wärwitud ja riidega ületõmmatud puusärgisid, metallpuusärgisid ja pargasid, siidilinta ning hauaristisid.

Jõulupühiks.

Jõulud, nii armas sõna! Jõulu nimetusel on nii ilus ja õrn kõla, ta heliseb meie kõrvu kui kaunim muusika. Jõulutega on meie kõige kaugemad lapsepõlve mälestused ühendud. Jõulutele sirutavad lapsed oma käed hõisates vastu, ta annetamishimu tundes; jõulud annavad veel vanadelegi noorusvärskuse.

Jõulud, pühade pühad!

Vast küsib nii mõnigi, miks pühitseme meie just jõule nii? Meie ei usu ometi natsareenlase jumalast sündimist, see on vagajutt lastele. Ja ometi, olgu kellegi uskumisega, kuidas tahes, jõulute vastu valmistab end igaüks. Jõule ootavad kõik. Ei kuuluta meile üksi kristlik usuõpetus, et ilm on hädaorg, vaid seda näitab meile igapäine elu päikeseselt. Ilmas on küll näha mõnda, kes ei ial rõõmu näinud, aga, ei sa tunne venda, kel ei valu võoraks käinud.

Mitte ainult meie ajal, vaid alati on inimestel olnud kanda muret ja häda. Muistsest ajast saadik on rõhuvaile muretundele vastukaaluks pidulikkest rõõmupäivest troosti ja tuge otsitud, jõudu ja julgust joodud, elukoorma kandmiseks. Otse samal ajal, mil meie nüüd jõule peame, talise pööripäeva ümber, peeti ju vanasti paganate ajal, suuri pidustusi. Põhjamail peeti seda eluandja päikese austamiseks, kes neil päivil nagu uuesti sündis, ilmale uue jõuga valgust ja soojust jagama hakkas. Ka meie rahva esivanemail oli niisu-

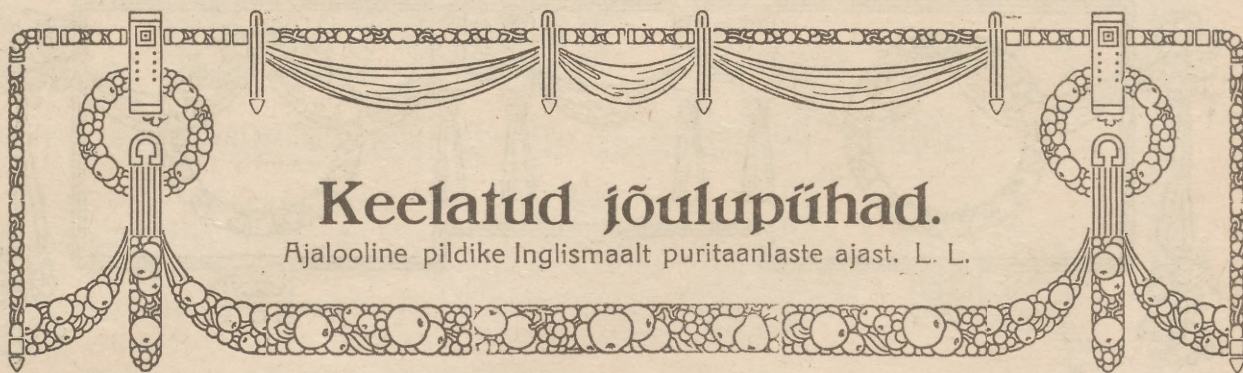
gune pidu — meie jõulute nimigi on vanade põhjamaalaste muinas „Jõulupüha“ mälestus. Vanad roomlased pidasid sel ajal oma „Saturni-pidu“, mineviku kuldse õneaaja mälestuseks ja selle tagasituleku lootuse õhutamiseks. („Tagasi tuleb meil aeg, Saturni valitsus tuleb!“)

Nende ja paljude teiste vanaaja paganarahvaste loodus-pidude asemele on nüüd ristiusu jõulupüha astunud, osalt ka nende kombeid alles hoides, aga nendele hoopis kõrgemat sisu andes: Inimesarmastuse juhtumõtet.

Jõululoo välimuse kohta võivad ju mõtted lahku minna, aga tuma poolest on jõlukuulutus nii kõrge, suur ja ilus, et mingit teist ta väärilist pole. Kõigist ilma suurvaime, kes kunagi inimesoo heaks midagi teinud, seisab võrdlemata kõrgemal natsareenlane, Inimese Poeg, kelle sündimisest Jõululugu teatab, kes inimesarmastusest ja vendlusest nii soojalt kõneles, ning selles kõrget eeskujut andis, kõiki hädalisi aidates, inimsugu lunastates...

Olgu siis eelolev püha õhutajaks kõigile hea ja armastuse poole, toogu ta meile kõigile seda, mille järele kellegi süda igatseb, lasku unustada üürikeks argipäeva askeldamist ja aidaku koguda uut jõudu eeltulevaks ajaks.

— s.

Keelatud jõulupühad.

Ajalooline pildike Inglismaalt puritaanlaste ajast. L. L.

Rõõmsad on inglaste Jõulud oma haljaste puude ja vannikutega ehitud toiduainete kauplustega, oma maiustavate inimestega, ajaloolise mistelpõõsaga (viscum album) keskel tuba, oma plumpuddingi ja liha kookidega ja „Merry Christmas!“ (Rõõmsaid Jõulupühi) kõlab tervitus, mis noor ja vana Jõuluõhtul üksteisele hüüavad. Sellesarnaselt on seda püha juba aastasajad Inglismaal peetud, nagu meie seda ka Shakespearest, kõige meeldiv-kodusemalt aga Vashington Irvingist ja Dickensist kujutatult leiame.

Üks aeg oli ometi ja õige suur ja kitsarinnaline aeg, kus rahvalt tema armsam ja lõbusam püha ära taheti võtta. Kui nimelt puritaanlased maa-isandad olid, tahtsid nad oma kibe-hapu vagadusega kõik välja kitkuda, mis pidu ja rõõmusse puutus. Sellega veel mitte rahuldatud, et kõik vanad maal ja rahva seas peetud pühad ära keelas, milledest ju piiblis midagi kirjutud ei ole, käskis kuulus pikk parlament, et Jõulupühi mitte kui rõõmu-päivi, vaid kui vaiksuse kahetsuse ja paastu päivi, mööda peab saatma.

Kuid käskimine ja täitmine on kaks isesugust asja. Üks jagu inglasi küsis vähe selle järgi, kas neid kuningas ehk parlament valitseb ja ei lasknud end oma harjunud pidurõõmudes mitte segada, sundis ka mitmesuguseid kaupmehi oma magasiine tarvilise Jõulu kaubaga varustama ja pidu kohaselt ehtima. See oli liha ja koogi kauplejaille igakord raske raha karistuse ja ka vangistuse kaela toonud ning peale selle veel rahva viha alla saatnud, kes oma muistsest pärit püha pühitsemist käest ära ei tahtnud röövida lasta. Kui nüüd Jõulud aastal 1647 ligesid, avaldas parlament käsukirja, et Londoni miilits sõjariistadega sarnased juhtumised maha peab suruma. Samal ajal sai ka lordmaior käsu, vande alla pandud episkopaal kiriku vaimulikked ära keelata igaugu Jõulu jumalateenistust pidada ja mida ta ka kui vankumata puritaanlane, kõige valjusega täitis.

Kord, kui ta isiklikult, mitmele poole välja saadetud vahiposte ülevaatas, teatati temale, et linna peatänavaid pühiks kaunistama hakatakse. Peaasjalikult seda linnaosa, kus tema elab. Terve Cornhillstreet olla haljas, igalpool efeu, okaspalm ja rosmarin ning loorberi vannikud rippuda katustelt ja akendest alla. Jalamaid saatis vihane linna naise citymarshalli ühes teenriga neid patuseid pühade kaunistusi maha kiskuma. Kuid see oli kergem käskida kui täita. Vihane rahvahulk tungis marshalli kallale, ta kaasalas läks korda põgeneda. Õnnelikult pääsedes, teatas ta lordmaiorile, mis sündinud, mis peale oma aus sügavasti haavatud linna käskija hobuse selga kargas ja ühes sheriffiga, salga sõjasulaste eesotsas, võitluse paigale tõttas.

Julgesti algasid sõjasulased vannikute maha kiskumist, korraga tõstsid tänavale kogunud, kuueteistkümne mitmesuguse koguduse noored niisugust kisa, et lordmaiori hobu peruks läks ja ühes ratsanikuga minema kihutas. See tõstis kirjeldamata võidurõõmu kokkukogunud rahva hulgas, kes lõpu pärast mütse pildusid, „et nad näevad“, — kirjutab selleaegne ajaloolane, — „kuidas nende hea lordmaior jõulumängudega algust teeb“. Viimane jättis nüüd rohelise pühade kaunistuste kõrvaldamise, algas aga selle asemel teisi jumalakartlikka tegusid. Laskis kogu linnas majad läbi otsida, et „ebaasu“ pühade kooke ja rosina pätse leida, tühjendas ahjusid ja praevardaid, vagade suureks meelega ja jumalakartmatute karistuseks, isegi oma kõõgitüdruku peale ei halastanud ta, keda mitmesuguste Baabeli toitude valmistamises süüdi leiti.

Aastast aastasse nägi parlament vaeva, et rahvale eeskujuks olla, kuna ta järjekindlalt igal Jõuluõhtul istangut pidas, sellega näidata püüdes, et Jõulud midagi pühalikku ei ole, ainult eeskuju ei leidnud järeltegijaid, eriti Londonis. „Patused kodanikud ei olnud mitte täis Jumala armu, vaid sööki ja

jooki, nad olid joovastunud veinist, kuid Pühavaimu ei olnud mitte nende sees", öeldakse ülemal nimetud kroonikas. Võisid võimukandjad endid ka üles pidada kudas tahes, aga rahvas ei tahtnud oma rõõmsaist jõuludest lahkuda. Londoni käsitöölised, kes kunagi oma pikameele poolest välja paistvad pole olnud, ei tahtnud end kuidagi omast vanast auväärilisest pühast lahti ütelda, ning tüütasid parlamendi kõrvu igasuguste protestide ja meeleavaldustega, kuni korraldus tehti, et käsitöölistel, õpilastel ja kooliõpilastel puhkus lubatud on ja see korralik puhkus neile iga kuu teisel neljapäeval lubatakse, kuna nad oma vanadest pidustustest lahkuda ei taha. Jõulupühadest aga ei tahtnud parlament midagi teada.

Sellest kõigest hoolimata ei lasknud end vaene ilmsüüta Jõulupüha mitte täiesti surmata. Selle üle vihastasid hoolsad puritaanlased ja tegid aastal 1652., kui parlament jälle pühal Jõuluõhtul koos istus, energialise otsuse Jõuluid täielikult ja kohe hävitada. Parlament andis teada, et järgmisel päeval igal pool turu peetagu, kaupmeestele antagu sõjamehed kaitseks, et nad oma kauplused

kahju kartmata avada võiks ja rahulikult igapäevase talituse juure jääks.

Cromvell keelas igasuguse kirikliku Jõulu pühitsemise valju karistusega ära, sellest hoolimata leidis iga aasta vaimulikke, kes julgesti keelust üleastusid. Aastal 1657. kinnitadi seda seadust uuesti ja veel valjemalt ning anti teada, et Jõulud, Lihavõtted ja teised sarnased pühad mitmete parlamendiaktidega täielikult ära on kaotatud. Lordmaiorile, linnavanemale ja Vestminstri ning Southvarke ametkondadele tehti kohuseks hoolt kanda, et see käsk täpisealt täitmist leiaks ja vande alla pandud pidustused igal viisil takistatud saaks.

Nii jäi Inglismaal armas Jõulupüha peaaegu 20 aastaks põlguse ja vande alla. Kuningriigi maksma panekuga seati ta aga jälle sisse. Karl teisega tulid ka efeu, okaspalm, mistel, loorbeer, plumpudding ja liha-koogid (mince-pie) kui tavalised Jõuluattribuudid, Suur-Britanniasse tagasi, et seal tänapäevani valitseda. Jõuluajal on muidu nii kaine Inglismaa tõesti see „Merry Old England“, nagu meie teda tema vanade luuletajate järele tunneme.

Noored põllumehed.

Noored, tõuskem üles, tööle,
Pangem vaimu mõõgad vööle!
Kogugem jõudu
Ja kogugem rammu,
Et jalad võiks kindlasti
Pidada sammu!

Noored, tõuskem üles, tööle,
Pangem vaimu mõõgad vööle!
Kogugem teadust
Ja kogugem tarkust,
Ning edendagem jõudsalt
Ka keha virkust!

Noored, tõuskem üles, tööle,
Pangem vaimu mõõgad vööle!
Söõtkem hobuseid,
Teritagem sahu
Et jõuaks siis ajada
Suuremat vagu!

Noored, tõuskem üles, tööle,
Pangem vaimu mõõgad vööle!
Juurigem välja
Kõik jäserad männad
Ja Balti parunite
Põlised kannud!

Noored, tõuskem üles, tööle,
Pangem vaimu mõõgad vööle!
Kündkem siis ües
Kõik rabad ja nõmmed
Ja istutagem peale
Eestisoost tamméd!

M. Sillaots.

Jõulukink.

Ch. N. järele L. L.—pnn.

Nii jõulu eel peaks sinna väikesesse rannakülasse minema. Pea iga majaküte ees on siis kuuseokjad maas ja lapsed tulevad lõunaajal koolist, ning laulavad jõululaule. Mõnel neist on veel mullune jõulutäht käes, millega nad veheldes ja karjudes jeltfiliiste eest põgenewad, kes jeda omada piitawad. Kaugusse kajawad ja kaowad hääled; siis on kõik wäikne, nagu ennegi. Korstendest tõuseb lõunafeedu suits ja tahwatu päike helgib üle suure, halli wee.

Täsa sõidab üksik aurik wälja, ehk mõni purjet päästab purjed walla ja libiseb jõesuust läbi, merele. Sest jõulu eel merele sõita, toob õnne; ei tohi ainult unustada väikest kuuse masti sõbumast ja laewaninasse kausi keedetud riisiga panna. Ükski inimene ei usu enam wete waimu; see oli jädade ja rohkemgi aastate eest, kui tal laewade üle mõimust oli. Aga on siiski parem kausiga riisi ligi wõtta, et wete waim, kui ta veel kord peaks ilmuma, ei wihas taks. Peale jõulu on alati nii suured tormid ja Põhjamere hüütafse juba kord „Surma mereks“. Selgolandil juures kihutab mõnikord waimude-laew ümber saare — mõned nimetawad teda „Lendaw Hollandlare“ ja räägiwad „Sealootuse maaninast“. Wõib ju olla, et teda ka seal on nähtud — waimude-laewad lendawad kiiresti.

Ei tohi mitte ebauusklik olla! Aga kas ei ole meie Jumal ka waimudeilma üle isand ja kas ei ole asju, millest mõnikord aru ei suuda saada? Kas ei ole see imelik, et jõulu eel alati wäikne wesi on ja kauguses kirikufellastid lööma kuuleme? Mõnigi, kes terwel aastal neid tähele ei pane, tõstab nüüd ometi pead, kui üle wee kõla kostab ja, kui ta ka ei tahaks, mõtleb ometi selle aja peale tagasi, kus ta ema kõrwal kirikus istus ja wanu ilusaid laule laulis.

Tõepoolest; sellepärast ongi wesi nii rahulik ja tuul uinunud, et kellade kõla üle wee kostaks, ka nende kõrwa, kes neid unustanud on.

See on wana Aala-Alaas, kes mulle jeda kõike jutustab. Kes kahe suure kornwiga, täis suuri Põhjamere kalu, külas majast maija käib ja kelle hää ammugi karebaks läinud ühetoonilisest hüüdest: „Ahwenad! Wärsked ahwenad!“ Tunneme üksteist juba ammu, ja kuna meil mõlemil mitte alati kiiret ei ole, siis istume kaldale maha, surume jalad pehme liiva jisse ja jutustame üksteisele midagi. Oieti on ainult tema jutustaja. Ta rõõmustab, et alati ei tar-

witse oma ahwenaid wälja karjuda ja, et tal keegi on, kes teda pealt kuulab. Küla-inimestel ei ole kellegil lõunaajal lobisemiseks aega, jupp wõib ära kõrbed ja neil päewil feedawad ja küpsetawad nad eraforraliselt palju. Aga just sel ajal on ilus wee ääres istuda ja jõulute peale mõelda. Nad tulewad küll iga-aasta uuesti, aga ei wõi teada, kas ja siis veel siin oled; furnuaed seal teinepool kaldal täieneb iga aastaga, üksford lähed itkagi sinna ja terwel kalakauplemisel on ots.

Wäike mees pühib punaseäärega rätifuga nägu ja nakitseb oma hõbedase uuriketi kallal. Ta ei ole mitte halvasti riides ja kange kalahais, mis taft lehtab, ei ole wabas õhus wastik. Ta ei ole ka mitte waene; tal on omal majake saare peal ja wõiks „rahast elada“. Aga see on väga igaw. Ta on veel jõuline ja ei taha terwed päewad kohwi juua ja piipu imeda. Nii toob ta parem igal hommikul rannast wärskeid kalu ja müütab majadesse. Ta tunneb kõiki siinseid elanikke, ja paljugi veel muid. Ja wiimaks, paar krossi rohkem teenida, pole ka paha, iseäranis jõulu eel, kus kõik sinult midagi saada tahawad. Tal on kodu kastis väike kotite, sinna forjab ta juba augustist saadik. Nii ei pane ta tähelegi, ja detsembriks on ilus summate koos. No jah, pärijaid tal ei ole — ainult üks kaptenist wend, see aga on suurtjuguks läinud ja väga peen. Temal on terve toatais plüüshmööblit ja poeg on merewäes — ei, need pole mõnujad; kui ta neile midagi järele ei jäta, on ükskõik. Nad ei tarwita ometi.

Alaas waitib selle peale tüki aega. Tal on tuulest ja tormist karebaks muutunud, trostiro nägu, üks niisugustest, nagu jeda maaldrid armastawad. Mütji on ta kufila liiskanud ja waatab tähepanelikult lootfikut, mis pikka mööda üle jõe libiseb. Sees istuwad pois ja foer, nnig roheliised kuuseokjad tõstuwad taja üles ja alla. Nii rahulik näib kõik ja pois laulab kriiskawa häälega.

„Brummm!“ kõlab üle wee. „Brummm!“ See kõlab palju ahwardawamalt, kui jeda õelda jaab, see tume auruwile, mis sealt suure musta jõelaewa pealt mürireb. Peaagu märkamata on see suur must elukas liginenud ja uriseb veel kord. Sealjuures kihutab ta otse lootfiku poole. Pois aerutab frampilikult ja kijendab lõikawalt; aurulaewalt sõimatafse, uduwile kriiskab. Alaas wiskab kuue seljast, saapad

jalaft ja paatide-üürija läheduses teeb jedaſama. Ma panen kae filmile, tean ma ju, mis tuleb: pragin, ragin, purustatud paat ja keerlew weſi, mis, mõib olla, ühe inimese elu ära neelab.

Alga ſeal ujub muſt aurik edaſi ja tema järel wigastamata paat. Pois on waiſſeks jäänud, aga koer haugub ja kuuseokſad sõtſuwad ette- waatlikult üles ja alla.

Paatide-üürija tõmbab kuue jälle ſelga, piſtab piibu ſuhu ja tõmbab ajalehe taſkuſt. Praegu oli ta walmis oma elu ohwerdama; aga kui ſee olema ei pidanud, on ka hea. Alaaſil on ka jälle kuub ſeljas ja ſaapad jalas, aga ta ei ole mitte nii rahulik, kui teine. Ta nägu tukſatab ja müts on peaſt maha langenud.

„Sel poisil oli ſeeford õnne“, ütles ta, „on ka marſti jõulud ja, mõib olla, on tal ka ema. Sel korral läks ta põhja ja mina ſain waiſſe poisi omale.“ Ühe filmapilau tõmbab ta tuge- wasti hinga, ſiis algab, enesele rääkides: „Selle- jarnaſt juhtub ſiin igapäew. Paadisõitjad on keraemeelſed ja ſuured aurulaewad hooletud. Nüüd on ſelleſt wiſt kuusteistkümmend aastat, tol korral iſtuſin ma ka ſiin ja üks paat sõudis üle jõe. Sees iſtuſid naine ja umbes kahe- aſtane poſſike. Naiſt ei näinud me enam, aga poſſi ſain mina omale. Keegi ei teadnud ta nime ja rannawaht ütles, ma mõida teda ajuti- ſelt omale pidada. „On jõulufinaitus, Alaaſ“, ütles ta, „oled iſe weelt püüdnud“.

Oli iſt jõulu eel, ja mina tundſin end piſut üſſiklaſe. Mu wend oli nii peen ja muidu ei ole mul ühtegi ſugulaſt. Noh, ſeal wõſſin ma jõmſſa kaſa, eſialgul muidugi, ja dieti oli ſee ka weider, et mina, rumal inimene, waiſſe lapſe ſain. Seal ei olnud aqa tedaqi, keſ teda taht- nud oleks, ja mina wõſſin ju kaſtuda. Oli kena pois, üks waiſſetelt; ta wõis juba piſut rää- kida ja jookſma õppis ta ka. Kui ta piſut kom- belſemaks ſai, wiſſin ta ema Riſſeni juure alla küllaſſe, ſee hoidis töölſäijatel emadel lapſi. Öhtul tõin ta omale jälle koju, ja oli päris mõ- nus, et ſul keegi on, keſ ſu kojutuleku üle rõd- muſtab. Onu Alaaſ, ütles ta mulle ja paitas oma waiſſe krega mu põſki. Ma tohtſin ta omale jätta. Ta ema oli waene leiſnaine olnud, keſ teinepoole jõe tööd otſima oli sõitnud. Meaamööda tuli wälja, ja ka ſee, et inimesed dieti ei teadnud, miſſuquſeſſe waſtemaija nad waiſſe Lutsu pidid wanema. Ta nimetas end nimelt Lutsuks. Kui ma pärast ta riſtimis- tähte näha ſain, oli ſeal peal hoopis teine nimi; kuibas ſee oli, olen ära unuſtanud. Ma tõm- baſin ta omale nagu lutſu weelt wälja: ſee oli hea nimi.

Koolis nimetaſid nad teda ka nii. Juba kuueaſtalt läks ta kooli ja ei õppinud ſeal ſugugi halwemini, kui teiſed. Ta õppis ka mu tuba pühkima enne, kui ma koju tuln ja õhtu- jõögiks kartulid koorima.

„Waremalt polnud ma jõuluteſt ſuurt hoo- linud, ſee oli püha laſtele ja neile inimeſtele, kellegi palju raha ja ſelleſt kingimata lahti ta- ha- wad ſaada. Alga minu Luts rääkis neljaaſta- ſelt juba jõuluteſt, et ta jõulupuu üle rõdmuſ- tab ja midagi kingiks tahaks. Alga ta ei taht- nud üſſi ſaada, ta tahtis ka teiſtele rõdmu teha: eſiteks õpetaja-prouale, keſ talle Jeeſus-lapſelt rääkinud, ſiis ühele waſele jalutule lapſele, keſ meie külas ümber ronis, ja kõigepealt minule.“

„Onu Alaaſ, mida ja omale ſoomid?“ Kui tihti küſis ta jeda! Ja mina olin päris nõutu, warem olin küll mõnda piſukeſt aſja emalt ſaa- nud, aga ta oli ammu ſurnud. Seſt ajaſt ei küſinud keegi minu ſoomide järele. Alga nüüd pidin juba pead waewama ja enesele midagi wälja mõtlema. Eſiteks ſoomiſin omale ühe konnakarbi, ſiis tifutooſi ja lõpuks kalakormi. Ma ſain alati, mida tahtſin ja Luts rõdmuſtas end wäga andide üle, mida mulle kingis, et mi- nagi rõdmu tundſin. Ja et ſee kena tunne on ennalt rõdmuſtada, ſiis otſin ka jalutule ja õpetaja-prouale midagi, keſ ka minu waiſſelt Lutsu wäga armataſid.

„Jõululaule õppis pois ka. Ta ei mõiſt- nud neid küll kunagi täieſti, tal oli piſut nõrt meeleſpidamine, aga ma kuulaſin teda ſiiski heameelega. Tõepooleſt, nüüd rõdmuſtaſin ma alati jõulute üle, ja et Luts nüwäga kingida armataſ, haſſaſin ka mina ſellega peale. Leiab rohkem mõimaluſi, kui warem arwanudki oled, ja dieti on kingimine kõige parem terwe ſelle loo juures.“

Alhwenawana peatas ja hõdrus omi põlwi. „Ja nii oli waiſſe Luts mul juba kaheſſa aastat, olin enesele ette kujutanud, ta oleks mulle mi- dagi wanaduse-päewil. Kui ta ſuureks ſai, pibi ta kalapaadi ſaama, mõib olla, leiab omale ka naise ja mina wõiks, nii ütelda, wanaiſa män- aida. Alga iaakord ei lähe ſee nii, nagu ſa mõt- led. Kui nüüd juba kaheſſat korda jõulud tulid piinas Luts mind kawa ſellea, miſ ma temalt tahakſin. Olin endale ka wälja mõtelnud. Ma tahtſin waiſſelt kolmemäſtiliſt, mida lae alla wõiks üles riputada; ja Luts rõdmuſtas pööra- ſelt ſelle ſoomi üle. Seſt teda huwitaſid laewad ja waiſſe jalutu, ſellega ta mõnikord mängis, oli wäleda kättega ja wõis teda aidata. Terwe nowembri ja detſembri olid nad uſinad ja kui ma õhtul koju tuln, ei tohtinud ma kunagi näha, et ſiin mõni puri, ſeal maſtipuu lameſ — Luts oleks wäga tiagedaks ſaanud, kui ma en- naſt üllatada poleks laſknud. Noh, ma ei näi- nud ka midagi. Ma muretſeſin oma poſſile iaasuqu kinge, ka waiſſe jalutule ja olin wäga lõbuſas tujuſ, et jõulud tulemas.“

„Oli paar päewa enne pühi, ma tuln läbi- märjalt koju, oli maſtik udu-hilm, kui pois mulle üſna ſegaſelt waſtu tuli. „Zutu on haige!“ ütles ta. See oli jalutu, kelle ſeltſis ta

laewa ehitas. — „Ta saab jälle terveks!“ ütlen ma, sest lapsed on tihti haiged ja saavad jälle terveks. — „Minu jõulufink sinule, on tema juures“, jätkab Ruts, „ja tema ema ütleb, ma ei tohi enam tema juure minna“. — Ma olin pahas tujus, et äri halvasti läinud, keegi ei olnud ahvenaid. „Mine ja too oma asjad ära!“ ütlen ma. „Ütle Jutu emale, mina olen käskinud!“ — Ta jookseb minema ja tuleb pea kastiga tagasi, on aga wainne. Ma ei hooli sellest — mul on walu jalges — teen omale ühe groogi ja tahan woodi minna. Ruts istub veel lauluraamatu juures. — „Onu, tahad mind korra pealt kuulata?“ küsib ta. „Täna wõin ma õige halvasti õppida!“ — Aga mina olin wäsinud. „Täna ei wõi ma mitte, pois“, ütlen ma. „Homme on ka veel päew!“ Ja poen pesasse“.

Ahwenawana waatab kangestumult oma ette.

„Ja, homme oli ka veel päew, ainult, et mina oma wäikest Rutsu enam pealt kuulata ei wõinud. Ta lamas woodis, näost punane, nagu ma teda kunagi enne polnud näinud. Tal oli sarlafi-palawik ja kahe päewa härast oli ta furnud. Päew enne seda suri wäike jalutu.“

Pikkamööda hõõrub Klaas kasa üksteise wastu.

„Jõuluõhtul läks mu pois mu alla olla ja kolmemastilise panin temale kaasa. See oli peaaegu walmis, ja puufärgi juures luges pastor seda jõululaulu, mida ma poisilt kuulda ei tahtnud. Sumal, ma polnud seda suuauki kurjasti mõelnud, ei usuta ju alati, et ühekorraga kõik hilja wõib olla, et see, mille külles see natuke südant ripub, korraga enam seal ei ole. Etteks ei suutnud ma sellest aru saada: olin ma selle jaoks poisi weest wälja tõmbanud, et teda nüüd pidin ära andma? Aga pastor üt-

les, ma peaksin rõõmus olema, et ma üksford ühe jõulufingi sain ja kaheksa aastat omale tohtisin pidada. See mees ütles seda teistiti, kui mina seda praegu teen — kui ma rahulikult sain, nägin isegi, et tal õigus oli. Mul ei olnud ju minajugust õigust nii wärsket, head poisiti igawesti ja alati omale pidada. Wäike Ruts pidi oma teed minema ja mina pidin rõõmus-tama, et ta nii kaua minu oli. Oleks ta suu-reks saanud, wõib olla, oleks naernud wana weidra ahwenawana üle, ehk ta oleks ülekäte läinud, nagu nii mõniagi peenike pois. Nüüd tean ma, et ta mind alati armastas ja ammuagi ära näinud on, et ma teda ainult mõtlematast sarlafi-majasse saatisin ja ta salmi ära kuulata ei tahtnud. Kurjasti polnud ma seda mõelnud; ta teab seda ja kui jõulud tulewad, siis kingin ma, mis kindla wõin. Ma ei ole mitte enam nii kurb, et ta furnud on. Animesed waidlewad tänapäeval poliigi, üks usub igawest elu ja teine jälle ütleb, et see on häbematust. Mina ei usalda mingit otsust selle üle teha, aga ma mõtlen alati, et ma wäikest Rutsu veel korra näha saan, ja kui ma jõuluks kõik oma raha-natukese ära annan, siis mõtlen ma alati, et ta häält kaugusest kuuln. Siati on ta alles minu — ta on ainult bika reisi prale läinud ja mina lähen pea iärel! Nii rõõmustan ma ifka enam jõulude üle ja wäike Rutsu üle, kes ainult minu oma on.“ —

Ahwenawana waikib. Ta on ärritatud ja faredas näos tuffatub, aga ta nokutab mulle sõbralikult pead. Kuna ta üles tõuseb. „Rõõmsaid pühi!“ ütleb ta eemale minnes ja pea kuuln ma teda jälle hüüdwat: „Ahwenad, wärsked ahwenad!“

Üle tase-möönama mee libises hele kiir. Tolme-wäike saatis teda ja naeratas omal jala-duslihel wiisil.

Mis mul meeldib.

Mul meeldib mu kodumaa loodus,
Ta mühawad metsade salad,
Ta lakkavad viljade väljad
Ja ilusad kodumaa talud.

Mul meeldib mu väike rahvas,
Kes palju on viletsust tun'd;
Kuid siiski nii visalt ja vahvalt
End hädadest üle on kan'd.

M. Sillaots.

Jõuluõhtul.

S. B.

Lumi väljal ja katused ringi
Naabermajadel särav-walged.
Ma surun filmad tihelt afna wastu,
Nii ligidal, et sulab aken jääst,
Ja waatan wälja . . .

Al moogab turg
Ja tõtavad rõõmsad inimesed,
Näod hiilgawad ja koormaks kotid
Rasked, mitmet fugu. Saa, kuidas
Lumihelbed taewast alla heljuwad,
Kuis jaanid kihutawad, kuljus kõliseb,
Kuis tungib tänawatel üles, alla, kuis filmad
[säravad!

. . . On jõulud! . . . Taas igas majas elab
üks armas waim ja igas südames
üks õnnis unistus. Ja wana aega, wana sõpre
[juure

Seal mõtted lendlewad . . .
Ma õnnelik, kui kord, mil lastetoa kauges
nurgas

Kus lambi walguis meid weel waewalt tabas,
Üksteise juures tihelt istudes,
Me muinasjutte westime.

Kartlikult põksus
Süda meil, kui tase fofistati,
Sügawfortsuund nõidist, fasis juuffis,
Kes metsa-jügewuses linnawad. Ja härjapõlwa-
[laseft

Kes walwab, mäelõhestikus kulda, rauda
Ja lumes istes külmaft wäriseb;
Kuid roosipõõsas magusasti uinub
Seal oksarookse ja unes näeb.

Näe seal!

Nad pikal pidufäiql liinewad kõik:
Kuld-juuffis neid, õndsalt naerates,
Ja riideis hõbedais, kui kuu seal taewas
Nina kuldselt läikiwais, kui päikse sära,
Ja filmil särawail, kui tähed, palgil
Runafil, kui piim ja meri.
Nina funinaabojad uhked
Sulafübarais ja sammetised kuued —
Kirm rohul söömas, kaewid pekkidud,
Kirikud kõraed, loõfid uhked
Ring wiul, flööte, hõle pulmakõla.
Maa atwab end ja wälja roniwad
Näe — härjapõlwasel, käes hõbehaamrid, tuled
Sealt süaawustest, kus weel puhkab: kuld
Ja kalliskimid, pärlietud . . .
Mnale lüüakse —

Kas kuulete? Kes koputab? —
Tuul oli, pärnapuu all õues,
Üks oksatene puutus akent, rohkem midagi.

Kuid ei, seal klopib jälle. Kas näete särawat?
Kas ndiateppi tunnete? Ja diadeemi?
See haldjatuninganna — Hu, kuis ta wibutab!
Meil hakkab hirm . . .

Sel ajal istwad waikselt
ümber laua isa, armas emake,
Nad naerates me poole waatwad ja unistawad
Ka oma elu muinasjutu-ajast,
Ja noorest armastusest, noorest õnnest.

Uus lugu algab, muinaslugu,
Nii õrn ja trööstiw, kui küll ükski weel,
See laste muinasjutt ja fuisi mitte:
Waat' metsast läbi rändab walgis riidis,
Laps, puhtaist tähtist pärjas ehitud.
Ja juuks on kuldne, päiksejolge film.
Nii metsajügewuses rändab Jeesuslaps,
Ja rändab lumes jügewas, keft jüdaööd,
Kus rändab, tõuseb fofin, ringi
Ja ees end kummardawad rasked kuused.
Ja waikselt talweöös
üks linnufene lumivalgil tiinul
Seal hõljub ülesse ja laulab,
Üht hõiskelaulu.

Laps rändab edasi,
Mäed kõrged, lumitanud orud
Ja linnad, külad, tähed firmamendil
Neid kõiki terwitab.
Nüüd astub tase alla, maajügewusse;
Kus peidet koopais salajais
Mäejõed sünniwad, seal särab õnnetiir.
Sealt langeb jõkke, woolab merde,
Kus laintel wõitleb üksik purjet wäike
Beal habemikud mehed kodust unistes
Ja lastest jõulupuu all, naisest kaugest
Ring kaugest õnnest.
Wood ümber laewa keerlewad ja merde-maetud
Rahwas, ta sõitu pungis-filmil saadawad,
Käed järel sirutawad, kinni haarates.

Sealt eemalt ligineb üks teine laew.
Ta plangud mustad, must ta puri, lipp,
Ring liikumata tuules tallas ripub.
Tuult wastu kihutab, weel kiiremalt kui tuul.
Bardale najatab end kahwatanud mees,
Ja lõpnud nagu hirmust, kahetsusest räägib,
Käes tufsuwas ta werist mõõka peab.
Ja mastipuusse kippar naelutud,
Ja filmad pärani ning walust raskest jutusta-
[wad.

Nii sõitwad edasi . . .
Kuid järsku seisab
Waimudelaew. Ja taewas pilwesein

Nüüd käreseb ning pilvelõhest särab
üks imeline täht. Ring kaugelt kõlab
Paul ingli juust.

Ja laeval mõlemad
üksteise peale vaatavad
Siis vaatavad merele . . .

Sealt hõjub ligi,
Tähtelaps ja toob see ühe öö,
Kus mõivad puhata, ja tase puudutab
Ja nende väsinud lauge, et nad langewad
Ja nende väsinud waimu, et nad uinuwad.
Ja hiilguses on kadunud waimulaero
Ja üle tema tee nüüd tase kaugusesse jõidab
Burjet wäike.

Tal iqaft afnaft hele walguis särab.
All istwad rõõmsad mehed laua ümber
Neid küündla-jära õnnestab.
Mees tüüvirattal iäänud üksi, ta unistab.
Üht laulu tase häälitseb, häält kõwendab,
Nüüd kostab waljemalt, weel selgemalt . . .

See laul —

Ma tunnen tänd; nii kõlas laste juust
Aastate eest, ka pühäl ööl.
Ja kui me laulsime ju küündlad põlesid —
Me isamajas, üks pikka awanes,
Ees pühalikult seisis —
Jõulupuu . . .

Ma ärkan üles. On
Mu silme ees nii walge. Tase awan
Afna, end wälja toetan.
Ah, wastas põleb esimene kuust,

Pea teine weel, seal paremal
Nüüd pahemal, pea ümberringi kündla-jära
Ja jõuluhõiskes, rõõmsad laste hääleb
Ja laste naer.

Kuula! Nüüd Loompealt alla
Püha kuulutawad kellad, pidu-kellad
Helisewad ja täitwad linna . . .

Ma tase seisan, kuulan,
Kaua wälja waatan. Runni kõik see laul
Ja kõla kustub ning waiksaks jääb,
Ja kõik need laste-hinged uinuwad —
Ja küünal küündla järel kustub kuuselt,
Dõpimedusje majad waowad ning üksi
Kuldseid tähed jääwad jarama . . .

Rapteni piibliseletus.

Mark Twain'i naljajutuke. Lõtkinud L. L.

Meie lobisime mõnegi armsa korra wana
kapten Jones'i üle, sõimunimega „Tuulispaft“.
Waikselt ookeanilt — rahu tema põrmule! —
Kaks wõi kolm meie seltskonnast olid teda tun-
nud, mina iseäranis, olin ju neli merireisi te-
maga kaasa teinud.

See oli väga tähelepanuväärne mees. Lae-
wal sündinud, oli ta terve oma kasvatuse lae-
wa-seltsimeestelt napšanud. Oma elukäiku al-
gas ta eesninaft peale ja tõusis järk-järgult
funni kapteni ausse. Rohkem kui wiisküm-
mend oma kuuestkümnest wiieft aastast saatis
ta weepeal mööda; kõik ookeanid oli ta läbi
purjetanud, kõiki maid näinud ja iga kliima oli
oma jäljed tema peale jätanud. Kui keegi
wiiskümmend aastat merel on siis teab ta mui-
dugi väga wähe inimestest, tunneb maailma
ainult wälimuse järele, midaagi rohkem tema
mõtetest ja teadmistest kui ABC ning iegi seda
segaselt ja tagurpidi, harjumata mõistuse tu-
medate klaaside läbi. Ta on üks halliks läinud
habemik laps — ja seda oli kapten Jones ka —

lihtsalt üks ilmsüütu, armastusvääriline, wa-
na laps.

Miskaua kui ta rahulik oli, oli ta sõbralik ja
õrn nagu tütarlaps; kui ta aga wihasse sattus,
muutus ta orkaaniks, millest, tema sõimunime
järele otjustades, aimult nõrga aime saab.

Kätes peitus tal jõudu, sest ta oli hiigla
kehahitusega ja wankumata julge. Pealaest
funni jalafandeni oli ta sinise- ja punase-wär-
wiliste piltide ja wanasõnadega tätoveeritud.
Ma olin temaga parajasti reisil, kui ta oma
wiimase waba koha pahema jala keerduul ära
tätoveerida lasi. Kolm päewa lonkas ta laewa-
lael palja, paistetunud jalaga, mille peal järg-
mine lause punase tuschiga hiilgas: „Woorus
on ta ainuke hiil — —“ (lõpu tarwis puudus
ruum).

Jones oli tõsiselt ja diglaselt waga, wandus
aga sealjuures nagu kalanine. Wandumist
pidas ta laimatuseks, sest madrused ei saaks
ühtegi käsku ilma wandeta mõistma. Piibel
oli temale väga tuntud — see tähendab, tema

oma teades. Mis piiblis seisis uskus ta kõit, aga tal oli oma meetod, seda usku leida. Ta kuulus „edenenud“ mõtlejate hulka ja seletas kõit imed loodusteaduse abil ära — pisut nende inimeste taoliselt, kes kuus loomise päeva kuueks geoloogiliseks perioodiks seletavad — ja muud sellest järele. Oma oma teadmata oli ta õige terav satiirifus moodisate, teadusliste usu-uurijate kulul. Et üks mees, nagu mina, teda siin kirjeldan, kirglikult heameelega dispuuteerib ja argumenteerib, on enesestki mõista.

Ühe sõidu ajal oli kapten „Tuulispasjal“ keegi jutlustaja laeval, ilma teadmata, et see waimulik oli, kuna reisijate nimefiri seda ei ilmutanud.

Talle meeldis kirikuõpetaja Peters väga, ta rääkis temaga palju ja jutustas talle pikki lugusid. Oma isiklikest kangelastegudest purnus ta sõrwa pärilinööri, mis meie pildivaese, wäsinud waimu peale väga elustawalt mõjus. Ühel päeval küsis kapten: „Peters, loete teie mõnikord ka piiblit?“

„Kuidas nüüd — ja.“

„Noh, mulle näib, mitte tihti, otjustades teie wastuse järele. Soowitan teile, hõlaski fõrd õige tõsiselt peale ja teie näete, et see wäewa tasub. Ärge laske ennast kohutada, waid tehke ikka edasi. Esiteks ei mõista te midagi, aga pikapeale lähed selgeks ja teie näete, teie ei pane seda raamatut enam käest, et söömagi minna.“

„Ja, seda olen ma ütlenud kuulnud.“

„Ja see on ka tõesti nii. Ei ole ühtegi raamatut, nagu piibel, Peters. Paar keerulist kohta on küll sees — seda ei wõi mitte salata — aga ärge laske mitte lõdwale ja arwale nad wälja — olete fõrd sijemusse tunginud, siis on kõit selge nagu päew.“

„Ah — ka imed, kapten?“

„Ja muudugi, ka imed, herra; iga üksik, ilma erandita. Seal on, näituseks, juhtumine Baali prohwetitega — hee? Nähtawasti on see teile wastu pead pörganud?“

„Ja, igatahes — ma ei tea, aga —“

„Noh, tunnistage juba kõhe; see jahmatas teid, seda usun ma küll. Teil pole kogemusi, et sarnaseid asju lahti harutada, seal jääte muudugi siisje finni. — Oleks teile meeltnõõda, kui mina teile selle asja ära seletan ja näitan, kuidas seda teha wõib?“

„Ja, tõesti see oleks mulle väga armas, kapten, kui teile meeldib.“

Selle peale jutustas kapten järgmist:

„Seda teen ma lõbuga, Peters! Esiteks, näete, seal lugesin ja lugesin, mõtlesin ning arwasin, kunni ma niikaugele jõudsin, et aru sain, mis forti inimesed need muiste piibli-aegadel olid ja peale selle oli mulle kõit selge ja ferge. Ka Baali prohwetite ja Jisaki (see on kapteni oma arawahetus) looga hakkasin nii pihta. Oli nimelt neil muistfeil päewil üldiselt tuntud

isikute seas väga nupufaid mehi — ja Jisak oli üks neist. Jisakil olid omad mead, seda ei salga ma sugugi. Ei ole minu asi Jisakit puhtaks pesta; ta wedas Baali prohwetid libedale, seda ei wõi temale pahaks panna, kui mõtled, kui suur nende arw oli. Ei, mina ütlen ainult, et see kellegi ime ei olnud ja tahan seda tõendada nii, et teie ise seda tunnistada wõite.

„Nii siis — ajad olid prohwetitele hõlmaski lainud — see tähendab, Jisaki kaasustlistel prohwetitel. Kogubuses oli nelikada wiiskümme Baali prohwetid ja üksainus presbütaanlane — kui nimelt Jisak presbütaanlane oli, nagu ma arwan, aga kindlasti ei wõi ma öelda. Muudugi oli terve äri Baali prohwetite käes; Jisak wõis küll väga mahasurutud meeleolus olla, aga temas peitus terve mees. Nähtawasti rändas ta maad mõõda ümber ja jutustas — tehes just nii, nagu otstis ta tööd maarahwa hulgas, aga see kõit ei aidanud. Sarnase wastaspartei wastu ei suutnud ta midagi wälja panna, mis ennast ära oleks tasunud. Mõõda mõõda läks terve asi temale tahtlaseks. Seal hakkas ta peaga töötama, mõtleb omale kõit wälja — ja mis teeb ta siis? — Noh, ta annab siin ja seal mõista, teise partei juures olla nii ja na, — see ja teine mitte üsna korras — wõib olla, mitte midagi kindlat, aga küllalt nii palju, et inimestes tahtlust äratada. Sellest tõusis muudugi kõra ja lõpuks ulatas see ka kuningale kõrwa. Kuningas küsis Jisakilt, mis ta kõned tähendawad. Jisak ütles: „Ah, midagi isearalikku, ma mõtlen ainult — wõiwad teie prohwetid tuld taewast altarile maha paluda? See ei ole, wõib olla, midagi suurt, majesteet; ma küsin ainult — wõi w a d nad seda teha? Seda tahaksin ma teada.“

Kuninga tegi see väga rahutuks ja ta läks Baali prohwetite juure. Need wastasid õige ülewalt alla: kui kuningal altar walmis on, siis on ka nemad walmis; ka lastsid nad seal juures määgata, ta muretsugu ka kõhe tulekinnituse eest.

„Järgmisel hommikul kogusid kogu kõit Jisraeli lapsed ja nende wanemad ning muu rahwas. Seal oli ühel pool suur hulk Baali prohwetid tihedalt koos ja teiselpool jasutas Jisak üksi edasi-tagasi ning mõtles oma töö üle järele.“

„Kui nüüd aeg kätte jõudis, oli Jisak väga mõnuses tujus ja ükskõikne; ta hüüdis wastaspartele, neil olgu eesõigus. Nii algasid nüüd kõit need nelikada wiiskümme ringi ümber altari seistes palwetamist, juures lootuses ja kõigest jõust. Nad palusid ühe tunni — kaks tundi — kolm tundi ja ikka edasi, ühte hinge kunni pealelõunani. See kõit aga ei aidanud midagi — neil polnud mingit kriukat ette tuua. Muudugi tegid nad endid naeruwääriliseks terve rahwa ees ja seda tundsid nad ise

ta. — Mis oleks nüüd küll üks suuremeelne mees teinud? — Waifinud, kas pole tõsi? Mõistagi. Ja mis tegi Jisat? Ta naeris ja vihastas Baali prohvetid igal mõeldaval viisil.

„Teie ei karju küllalt waljusti“, ütles ta, „teie jumal näib uinuvat; ehk, võib olla, on ta põllule läinud, teie peate mõrgama, kui ta teid kuulma peab“ — või nii umbes, mulle ei tule õiged sõnad meele. — Mõistke mind dieti — ma ei wabanda Jisakit — tal olid omad wead.

„Noh, hea küll! Prohvetid palwetasiwad edasi, nii kõwasti kui nad jõudsid, terve pealelõunat ja ei saanud siiski ühtegi jädet wälja. Lõpuks päikese loojaminekuks olid nad kõik oma jõu ja hääle kaotanud, nad pidid seda tunnistama ja jätsid järele.

„Mis teeb nüüd Jisat? — Ta astub ette ja ütles mõnele oma sõbrale, kes läheduses olid: „Walage mulle neli tonni wett altari peale!“ Sga mees oli imestanud, sest, te näete, teine partei oli kuimalt palunud ja oli häbiselt jäänud. — Noh, nad kallasiwad peale. Siis hüüas ta: „Raske weel neli tonni üle walada!“ Ja siis: „Weel neli peale kallata.“ — Noh siis kallasteistkümmend koku. Wesi jooksis üle terve altari ning külgedelt alla ja täitis weel ühe kraawi ümberringi, mis küll oma paartüügi täit mõis mahutada. — Mõõt seisab piib-

lis — mina mõtlen, see tähendab umbes üks tiigi täis. — Paljud inimesed mõtsid oma asjad, et koju minna; nad uskusid, et see mees on hulluks läinud. Aga seal tundsid nad Jisakit wähe.

„Jisat põlwitas maha ja hakkas palwetama. Ta mõttis pikalt ja laialt ning ei leidnud kuidagi lõppu; paganatest kaugel maabel tuli ta wennaõkrikute juure, nende juure, kellel mõlmust on walitsuses, riigi ja maa üle, juuris ja wäiksis asjus ja palus terve ülejäänud palwe maha — te teate juba — kui igamees sest tülgaстанud oli ja ammugi teiste asjade peale oli mõtlema hakanud. Siis aga, üsna järsku, kui keegi seda ei märganud, mõttis ta ühe tuletiku wälja, tõmbas sellega tsiuh — tagant üle oma jalge ja — plauh — üles leegib terve see lugu, nagu maja tules!“

„Kallasteistkümmend tonni wett?“ —

„Ei, petrooleum herra, petrooleum! — oli see!“ —

„Petrooleum, kapten??“

„Ja muidugi, herra; maa oli seda täis ja Jisat teadis seda küll. — Lugege ainult piiblit, Peters! Tõugake ennast mitte raskete kohtade wastu. Nad ei ole mitte rasked, kui teie need dieti wälja arwate ja walgustate. — Ei ole midagi piiblis, mis tõsi ei oleks. Kõik mis teha tuleb, on see, tõsi palwega kallale asuda ja wälja arwata, kuidas see sündinud on.“

Kaseneiu.

Puudest lehed langenud,
Oksad raagus seisavad,
Linnu laul on vaikinud,
Metsad rahun uinuvad.

Uinudes veel sosistab
Vana kähar Taaratamm,
Eesti lumivalgele
Leinakase neiu:

Piduehtes haljamas
Endid me siis ehitaks ...
Oh, et rutem pikk ja külm,
Igaw tali mööda läeks“.

„Oota, mööda läheb talv,
Jõuab jälle kevade;
Unest üles ärgates
Lööb arm uuest lõkkele“.

„Küll ma ennast rõõmustaks“ —
Mõtles kaseneiu.
„Kui siis kosja tuleb mul,
Tugew tammepeiuke“.

M. Sillaots.

Algupärane walts.

Sulejoonistus läinud aastajajast.

Räed sügawale taskutesse jurutud, olad pisut kõrgele tõstetud, jalutab Tallinna peatänaval Tartu üliõpilane, jõukas Konrad Liivak.

Ta hiiglaselise fogu küübis kõigist jalutajast üle. Liivak'i mõtted on Tartu lõbusate mälestuste juures, — filmapilgul üks hiiglawalt mõdetud lööming!

Järsku wõtab ta waade kindla sihi, peatab ära noore neiu peal, kelle armast näofest helesinine kapuutse-kübar raamib. Bruun-punane, kraega mantel katab hoolikalt ta kehast. Kende ilusate riidetükkide ära omanik on nähtavasti juures kimbatuses. Ta tahab üle tänawa minna, sulailma tõttu on aga sopp ja pori seal nii sügaw, et ta asjata paremat üleminekukohta otsib.

Konrad Liivak naeratab kaastundlik-armulikult ja tõttab sõnalausumata teole. — Juba on ta üle tänawa, haarab „olewusekse“ sama kindlalt kui etewaadlikult sülle ja kannab üle porise tänawa teisele poole.

„Olewusekse“ põsed punetawad sügawalt. Mitu kord tõmbab noor daam sügawalt hinge, siis hüüab wihaselt: „Kuidas julgete teie mind puutuda!“

„Ah nii!“ ütles Liivak irooniliselt-wihaselt: „Preili ei tahtnud sugugi siia poole tana-
wat! Selle arusaamatuse teen ma filmapilksiks.“ Sellega wõtab rääkija pahase „olewusekse“ jälle sama hoolikalt sülle ja paneb ta just sama koha peale tagasi, kust esiteks wõtnud.

Wäike daam on wiha pärast minestusse langenud. Seda hõõweldamata inimest ühegi waate wääriliseks pidades, tipib ta nii ruttu kui jõuab, oma sõbranna Viane von Behri juure. Wihapisarate wooluga kergitab Mine von der Reede — olewusekse — seal oma südast.

Parunesse Viane aga naerab ja naerab. Wiimaks ütles ta: „Mine, laetsema peatšini ma sind.“ Kui kord ometi üks niisugune tugev, äärmiselt minule oma käewarred kandjaks

küündlad, wisates oma pehmet järe parketile ja triibulise merirohelisele atlas-tapeetile.

Amoretid, mis maitserikkaid kroonlühtrid kaunistawad, naeratawad.

Nad tunnewad ennast täiesti omases elemendis: Täna tantšiwad, naeratawad — armastawad kõik.

Galoneeritud teendrid lükkawad awatud uksed weel pisut laiemale. Esimesed wõdrad ilmuvad. Ragu maa seest kerkinud, ilmuvad linna-
pea ja ta abikaasa ühest kõrwalruumist, neid teretama.

Kahisew siid, lõhnawad riidepildwed, kanuste kolin, kelmikas naer, aumärgid frakkidel, wärwipaelad — salakkond jõulupühkudel wiibiwaid üliõpilasi, kummardused, käesuudlused, inimeste hääle-sumin — ja wiimane kutsutu on ilmunud.

Kõrgel estraadil algab muusika wägewat polonaiset.

Sumin waikib. Korraldumad paarid au-
seisuse- ja wanaduse järele ritta. Linnapea pakub würstinna Diewenile kae ja würst Die-
wen jaadab linnapea abikaasat. Neile järgne-
wad kõrgemad walitsusametnikud, sõjaväelased, maa-aadel, ajatirjanikud ja lõpuks pisut waba-
malt linna- ja lähedal-olewate mõisate noor-
sugu.

Üliõpilase Liiwaki wägewat fogu ei ole jala-
keerutajate ridades näha.

Estraadi kandwa sambale najates paneb ta aeglaselt pahema-käe kinda nõõpa kinni ja tantšijaid waadeldes, teeb oma kaasõppurile mõne tabawa märkuse. See, Walter von Brüning, on ka lõpsaka kaswuga, siiski, wastandiks Li-
iwak'i näojoontele, on tema omad peaaegu lapseli-
kud. Sellewastu paistab aga neist kaafakis-
kum elurõõm.

Liiwaki tumepruunides silmes wälgutub ja juunurkes tuisatub lõbusalt. Kohe taltsub ta end ja sosistab tagasihoidud passiga: „Sina, Brüning, nüüd pane tähele! See noor daam üleni krousitud kleidis, see, kes paregu wäikse, pagana ilusa husaari-ohwitseriga tantšib, ongi „olewusekse“, kes armsamini oma kingad meie pealinna tänawa poriga määrab, kui end minust üle kanda lasseb!“ Liiwak naeris heas

Teine jõulupüha. Tallinna linnapea juures on ball. Brongsi kantelaabrites loidawad

tujus: „Niisugune väike wastuhakkaja meeldib mulle! Kui ta teadnud oleks, niisugune kuulus pois ma olen, oleks ta juba lastnud. — Küll ta nüüd kahjatseb!”

Walter von Brüning naerab nii südamlikult, et terve ta imetäielik kahetordne hammasrõõm nähtavaks saab: „Kes teab, armas Liinak, võib olla, oleks ta, kui sind dieti oleks maadanud, nii sinu murdja-kogu ees kohkunud, et sellest kuristifust kaugele eemale oleks põgenenud ja mõlemad filmad kõvasti finni jurnud.”

Liinak wastab inimese häälega, kes väärtasja uurib: „Võid sellepeale kindel olla, Brüning, filmad oleks ta kindlasti jälle pisut avanud, et tähelepanematult kuristifku uurida!”

Polonaise lõpuhelid kõlavad ja paarid lähevad lahk. Teendrid pafuvad kändikutelt puu-tilja, elegantseid maiustusi, antiiktoogikese, juustutorte, mandlipiima ja madeirat.

Sammastega ametis olles, tajaneb jututõmin.

Kuid juba tõstavad muusikandid mänguriistad algadele ning huultele ja algavad tunderikast waltsi.

Liinak sirutab end veel pisut pikemaks, on mõne sammuga Mine von der Recke ees ja teeb temale tantsulepaluwa kummarduse.

Armjas näofeses peegeldub mõistus. „Olewuse” näeb suurt waewa, et väga imestanud nagu teha. Wiimaks ütleb poolsurutult, pooltagasitorjuwal häälel: „Täna, m i n a ei tantsi ühegi kodanlasega.”

Kui Konrad Liinak end minetaks ümber pöörab, on ta fulmud nagu kõvasti kofku kaswanud. Järsk kahwatus katab ta julget nagu. Brüning märkab wahetuhtumist ja tõmbab sõbra lähedasse meesterahwaste-tuppa kaasa. Seal neelab Liinak paar klaasi likööri ja istub jalga üliõpilaste sekka, kes ühe wanaherra lõbusaid jahilugusid pealt kuulawad.

Rikkalik kiitus saab jutustajale osaks, peale selle, kui ta paar terawamõttelist nalja wajult ette kannud.

Selle järele algab Liinak „oma üleelamiste rikkalikust tagawarast” jutustama. Silmis loidab dudselt, aga ta jutustab peaaegu mõnustalt, külgesündinud kõneajawusega, naljahammast ning jahimeest aimata-lastwa tähelepanu-anniga. Kõik üliõpilasi kuulawad teda, ifegi mõned osawad tantsijad saalist tulewad juure, sest Liinak'i „kuulsad lood” on väga lugupeetud.

Ühe ainja korra wiskab Liinak kiire pilgu jaali ja muigab pisut. Seal on näha vähem tantsijaid, kui tantsijannasid. Mine von der Recke istub — istub sel filmapilgul — igatahes imeilusalt, peenelt nikerdud mahakoon-seljatoega

roosawärwilisel damast-sõrwal. Hoolimata filmnähtawast pahameelest, näib ta siiski veel väga meeldiw.

Maanteel, mis Recke mõisa poole wiib, seisab — nagu oodates — jalk üliõpilasi, paksudesse nahkmaniklitesse mahitult.

Netakse elawalt juttu ja kuulatakse sekka Tallinna-poolsele teele.

Wiimaks kuulduw tume wanfrirataste pöörin! — Itka ligemale tuleb. Ja kiiresti weereb sügaw neljajilmeline wanter, mida kolm Wene-riistust hobust weawad, lähemale ja lähemale. Nüüd on ta otse üliõpilaste kohal. Kaks tugewat „tebast” kargawad kiiresti ohjadesse finni. Rutsar sõimab pufilt ja tahab hõuseid edasi ajada. Aga üliõpilaste noored rusikad hoiawad kindlasti ning sunniwad mehe rahule. Ta mõida rahulikult pidada ja ära oodata, kunni nende seltsimees rahuldatud on.

Üliõpilaste jalgast lahkub kõrge mehe kogu. See on Liinak. Ta astub wantri juure, mille aken roheline eesriidiga kaetud ja awab ukse. Siis teeb ta sügawa kummarduse seestistujannade poole, kelle hirmunud nägusid täistuu heledasti walgustab.

Ka kõneleb Konrad Liinak'i pisut warijew, aga wiisakas paks: „Nüüd wast on parunesse nii armastuswääriline ja tantsib minuga jeda waltsi, mida mõne tunni eest minule teelas? Lohin ma jelleks kae ulatada?”

„Olewuse” waatab Liinaki ja kofkufognud üliõpilastesjalga peale.

Aga enne kui ta midagi ütelda saab, kõlab wantri sügawusest ta ema teraw hää: „Minu herra, olge nii lahke ja laske meid tantsitamata kodu sõita”.

Liinak kummardab jälle: „Armuline proua, see sünnib niipea, kui parunesse minuga waltsi tantsinud”.

„Siin maanteel!” hüüab paruniproua ehmatanult ja wahib Liinaki otja, nagu näaks ta hullumeelset oma ees.

„Ja, siin. See läheb väga hästi. Maapind on selleks nagu loodud ja minu seltsimehed se-kundeeriwad truult”, wastab Liinak asjalikult.

Olewuse on küllalt nii tark aru saama, et wastuhakkamine seisuforda ainult halwendada võib.

Ta liitkab waiba põlwedelt ja tõmbab jalad äraunustamind-lilledega tititud kofist wälja.

„Hea küll minu armas” sõnadega astub ta Konradi paremale kaele toetades wantrist wälja.

Nüüd wiib kawaler oma daami paar samm eemale teele. Peaaegu pidulikult wilistawad üliõpilased sedasama waltsi, mis linnapea saalis kõlanud. Liinak kummardab Mine von der Recke ees ja paneb oma muidu nii riuhimulise

käe hoolikalt ta piha ümber. Nii keerutavad nad wilemuusika saatel üle küllanud maantee. Tasa kõlawad wiimased waltsihelid ülipilaste huultelt. Konrad lasseb oma tantšijanna wabaks, juudleb ta kindas kätt ja soistab „tanan“. Enne kui ta wanfriukse jälle kinni paneb, teeb ta wantri pimedasse sügawusse eeskujuliku kummarduse ja sõnab wiisakalt: „Palun armu- list prouat, seda hädastitarwilist tülitamist lah- festi wabandada“.

Gobuste juures seisjad „rebased“ annavad ohjad wabaks ja wana kutser kihutab hobuseid kiiresti jooksmas.

Nii sügawale kui wõimalik, toetab end „ole- wusele“ wantri pehmesse polstriisse ja närib si- dist taskurätikut, et ainult mitte ühtegi häälit- just kuuldamale lasta. Wäga wihasab ta „ko- danlase“ julguse ja wõimu üle — sest niisugust lõppu selle loole ei olnud ta mõistnud oodata.

E. R—puu.

Rui lumi langeb.

Lumihelbeks
tasa, tasa
lingleb aknale,
tasa ... tasa ...

Ragu wiibiks ta
tasa, tasa
mõtleks tülles ka:
tasa, tasa!

Juhan Liiv.

Mus on, kui tali oma wana, igawesti noort mängu uuesti algab, kui ta lumihelbed walla- tuse-tujus läbisegi hullama paneb. Muijam weel, kui ta juuri walgeid, pehmeid talwekuulu- tajaid hääletult ja tihelt alla libiseda lasseb, kui tuul tagasihoitub hingega neid taewailmutuse sätendawaid iludusmõtteid kuulama näib. Ma armastan seda julget improvisaatori, kes nii meisterlik-ruttu luuletada wõib, ja kui ta mulle oma walgeid muinasjutte wasta tahab, kuulan ma heameelega. Nüüd on ta põhjamaa-reisilt tagasi ja meile oma terwituse saatnud. Ohus hõlbus hääletu ootamiswaiksus ning pakkult ja ettewaatlikult langes esimene lumi. Kuu waatlesin oma wana sõpra, kui ta oma jaheda õnnistuse wäljadele, põldudele ning katustele langetas. Mu akna ees laiutab end kaugele- ulatav aiamaa ja tagapõhjal ükšit madal ehi- tus, üleni tiheda metswiinapuuga punutud. Aedes on jügis kaua taltsutamata talitanud. Ja tagajärg? Siin ta on:

Lahtikistud, tormist rabatud wäänfasmud, abitult ümbritsewa aia külges rippudes. Sahi- sew lehestik maas, millest niiste kõdunemishais lehtab, murdunud oksad, end wäsinult maa ligi kummardes ja ainult siin-seal puus ning pöö- jas ükšik leht. Wiimane tunnistaja juwirodm- jast minewikust — näib kurwalt järelmõtlemä „päewi, mis kord olnud.“

Pilt kaduwusest ja surmast, see oli mida päewade ja nädalate jookkul oma ees nägin.

Ja nüüd on ta end ümber ehtinud, ärasele- tud järele luulelise puutumatuslega sügishaamad katnud.

Sest ta on esteetiker, minu sõber tali, ja juur kunstnik forraga, üliirikkalikku uut saamu- tawate, kujutwõimjate ideedega.

Ta laotab walge särawa lumikatte üle aeda- de ja põldude, ta ehitab jääsilbu ja jääb kaitse- wad lumiwallid üles. Kõige armastusrik- kamalt tasandades toimetab ta seal, kus häwi- taja „aeg“ oma inetut häwitustööd alga- nud. Kujagil ei kombineeri ja komponeeri ta nii maalilikult ümber- ja uuestiehitusi, kui purune- nud müürel ja kottulangenud waremetel.

„Mul on sinust kahju, wanake“, räägib ta firjipuule, kellel torm krooni murdnud, „tule, ma tahan sind ehtida!“ Ja istutab temale suure ümmarguse lumimütši pähe. Kui aga kujagilt mõni wäljawahtiw narrimishimuline tulp ehk teiwast oma pead näitab, sellele kinni- tab ta terawa habeme hiilgawatest jääpurikatest lõua alla.

Üle katuste sammub ta tasa ja räästais jä- rawad jäändelad.

Üleöö on ta tuul jellesse talweidüllil luule- tanud: lahtisele walgele lumiwaibale on ta oma mõtted pehmetes lainejoontes kirjutanud.

Kiitwalt pead nikutes loeb tema kuninglik kõrgus jalakirja. „Järgne mulle!“ ütleb ta. Ja tuul kästutud üle hauaküngaste ja mäeki- tude jooksmas, ehitab oma maitse järele, mater- jaalist, mis seal raske massina kofku kuhjetub, kaugeleulatawaid wõlwestikku ja sügawad nee- lustikku, kõrgewäärtuslisi arhitektoonilisi ilu- duji teele nõidudes, inimestele silmailuks.

Oli ta siin ehitusmeister ja kujur jumala armust, siis ärkas talwerinnas luuletaja ning kunstnik ellu, niipea kui ta metša sammub.

üle puuhiiglaste ehteta pruunide ofsfade, üle madalale pösfaste puhub ta hingeaur pisirillu-
fesi jääristalle, örnad nagu lõhn. Tga närii-
nud, murdunud kõrrefese maas ja kõrge pilli-
roo metsjärwe ääres, iga wäifjemagi ofsfafese
puudel ning pösfafstel puistab ta färawate udu-
fulgiga üle. Kui siis talwepäike metfa õnnes-
tab, eht selge, kuupaisteline öö oma tontlikku
walgust felle üle walab, siis on see põhjamaa
muinasjutt, kuidas seda ühegi maalija pintsl,
ühegi luuletaja fulg kirjeldada ei suuda. Käif
läbi niifugufe talwemetfa-öö ja meid waldbab
tundmus, kui wiibifime unenäos.

Talwe-faatkonnas on palju häid tuttavaid.
Seal on Mardipäew, siis Nigulapäew ning Tu-
lemisaeg, üle nende färab Jõulutäht, millele
wäifsed oma käefesed hõifates wastu firutawad,
tema annetamishimu tundes. Seal tulewad
wõõramaalifis riidis kolm tarka hommikumaalt
ja warsti on wastlad, nende üleöla wahib tuhka-
päew patufahetfeja rüüs.

Edafi lähed rong, aga mina pööran tagasi
ühe fogu juure, mis mulle armsam on teistest
— widewikufuju. Sellele tema filma on waa-
danud, oma fügen-hallide filmadega, kes fõrd
temaga falaja fahetõnet pidanud, seda meelitab
ta ifka jälle uuesti tema käewarre najal alla
astuma, oma olewufe fügenwusse, ettekujuta-
tud eluwäärtusi, mida fätte wõitnud oled, uuesti
hindama.

Widewiku-aeg — püha-aeg. Sest mis tema
talwe-faatjanna, kõigepealt ufaldawaks ja arm-
faks teeb, on tafane helin, mis Betlemma-
päewist läbi ilma käib ja oma kutsuwat kodu-
hüüdu kõigewaljem fõlada lasseb hõmariftunni
faladuslifes wäiffuses.

Kuuselõhn, küündlafära ja jõulufõla, ning
jina, ja esimine lumi, kes ja kõif need igatfused
ellu kutsunud inimirinnas — ole terwitud!

Tallinnas, 2. now. 1919.

L. Lõhmuspun.

Mustlaste jõulud.

Norra firjanif Hans Aaurudi jutuke.

Kitjal maanteel, mis kihelfonnast läbi loo-
les, tuigerdas wilets hobufekont — wäike fuljus
aifa küljes fõlifes maewalt fange külma fäes —
paks külmaudu täitis orgu ja õhtuhõmarufes
paistis kõif läbitungimatu, hall.

Wäike hobu oli nii hõrmas, et ta igasugu
fuju faotas ja näis nagu suur komps, mis nel-
ja liikuwa fargu otfas läbi udu komberdas. Mii-
fama raske oli otfustada, mida ta enese järele
widas; see frigifes külmanud teel nagu teras,
hõõrudes wastu lund, pidi siis midagi madalat,
jalastega olema, wift lai regi. Selle peal —
üisna taga — wõis fahte fõhmafak kompsu
mõrgata, wahetewahel wõis neift paari erkfat
rohelist filma näha, mis pimedufes nagu fass-
filmad näiifid. Gespool oli üks wäifsem komps,
finna jookfid ohjad.

Mindi pikka. Ilal kõrgustifil olid wift ta-
lud, — wahetewahel paistfid tuled, punased na-
gu laewatuled, läbi udu. Müüd haffas üisna ees
üks paistma, ifka suurenedes, nagu ligeneks
laew.

„Brr!“ — tuli ühest tagumifest kompsust,
hobu peatas.

Esimene komps pöördus küfiwalt ümber.

„Wõta fuljus ära!“

Esimene komps tõufis üles, läks aifa juure
ja wõtis fuljuse ära — näis umbes kolmeteift-
kümne-aastane poifike olewat.

Müüd fõfistati ühest tagumifest kompsust:

„Seal elab uus wallafafak — ifegi jõulu-
ajal ei pea mustlastel rahu olema. Kui Fredrik
fõhal on, siis on meil wõhemalt täna õhtuks
rahu.“

Jälle komberdasid nad edafi, nii tafa kui wõ-
malif. On üisna wäifne, mingit hääft peale ja-
laste kriifsumife külmanud lumel. Ges udus,
mis end nagu awas ja millegile ruumi näis te-
gemat, fuuldus nagu fudrutamift, alanedes pi-
fka ühetoonfeks; järgnes teifi hääli, üks wäifsem
segas wahel, muutus fangeks fõhinaks läbi
udu — müüd helistati püha fiste.

Hobune peatas. Kompsudeft tulid kolm fätt
nähtawale ja lõid risti rinna ette, kolmas tegi
ristimõrgi millegi üle ree põhjal, — siis kom-
berdati edafi.

Brr! — nad olid aiawarawa taha jõudnud,
fust kitsas kõrwaltee lagendifule wiis — esimene
pööras küfiwalt ümber. „Ja, fiin on“.

Pisut ajaks peatasid nad, waatasid kiiresti ümber, ette ja taga teele, uurisid iseäralise hoolega lumihange, — ei olnud mingit märki näha. Sellejärele löi pois kiiresti piitsafeelega risti lumefoorusele, siis pöörasid aiawäravast sisse. Pea jõudsid nad tiheda metsa ääre, selle warjus seisis wäike, madal hürtsik, niisama madala puu-kuuriga ja pisut eemal weel madalam seppapada.

Näis, nagu oleks neid siin oodatud, filmapilgul astus hürtsikust wäike, kõwer mees wälja ja tuli ligemale.

Kompsud ronisid maha.

„Sumala rahu pühul jõuludhtul, sepp Joachaim, sul on wististi kohake rändajale, sel waiksajal?“

„Sumala rahu! Ei, minu luba teie ei saa Kathrine“ — ta astus üsna ligi ja wanat, kortsulist, tarkade hallide filmadega nägu üsna selle ligi kumardades — „kui feda kohtus peafsin manduma, tead sa“ — pööras ümber ja sõnas tusaselt: „Naa teie wõimuses on, mind wanaimeest fundida kuninga seadusest üle astuma“.

„Ja, peawarjaks on meil Sumala kätse järele inimlik diaus ja feda tarwitame meie“.

„Naa mitte minu lubaga. Tuleb rohkem?“

„Fredrik“.

Wanamees luuros ettewaatlikult ringi.

„On tal midagi siidametunnistuse peal?“

„Midagi, mida nad teaksid.“

„Noh, siis ei ole nii kardetaw. Ma aitan Wäikest-Andreast, hobust lahti rakendada, teie mõite sisse minna. Meie toome ka asjad reelt ära“.

Mõlemad kompsud wankusid uksele ja astusid sisse.

Sees, madalas, wäikeses toakeses, kus ainult lai moodi, laud ja paar pinki, põles kolmes suurt tuli laotades heledot paistet. Tule kohal ribpus suurt kühwikat. Ühe pinna peal, kolde ääres istus wesiiste filmadega wana naine, samwiipu suutetades — teinepool, seljaga wastu tuld, istus suurt tugetw mees.

Kathrine heitis terawa, küsiwa waate selle seljale ja teretas:

„Sumala rahu olau majas, Mari“.

„Sumala rahu. Tulite hilja, kui täna weel edasi tahate minna“.

„Meie jääme ilma lubata siia, Mari. Ükski ristiniimesehing ei pea meie pärast walet wanduma“.

Siis hakkasid nad rätikuid ja jalle ümbert ära wõtma, pea tuli nähtawale lühike, laiadlalinne tugewate näojoontega, hallijuukseline naine, rinde peal raskeid hõbe sõled ja laiad hõbeõrmused haruldastel wäikesel sõrmis, ta kõrwad noorem, kõrge, sale, rahutult loitmate filmega. Need olid wana Kathrine ja tema tütar Marja.

Mees kolde ääres tõusis järsku püsti ja pööras ümber.

Mõlemad kohkusid ja filmapilgul walitses waukus. Wana Kathrine lähenes talle ja ütles: „Pögenesid sa, Opjal?“

„Ei, sain poole aastat kingitud“.

„Siis ole teretulemast. Terwita Marjat“.

Ta sirutas käe wälja ja märkas last; küsiwalt waatas ta ühe pealt teise peale. Wana Kathrine ütles:

„Ja, Wäike-Andreas on weel wäga noor, kui gi temas tubli juur peitub, — sellel raske ajal ei wõinud me mitte neli aastat ilma mehe kaitseta olla“.

„Kes see on?“

„Fredrik, Riff-Fredrik. Ta tuleb teiselt poolt orust ja peaks warsti siin olema“.

Sel filmapilgul läks üks lahti ja Fredrik astus sisse.

„Sumala rahu! Teie olete juba siin?“

Ta astus sammude edasi, nägi Opjale ja seistas. Näi üsna waikselt. Marja filmad lendasid rahutult ühe pealt teise peale. Siis tuli surutud häälel:

„Head päewa! Ma uskusin, et alles istud!“

„Üks meist istub warsti jälle“.

Kathrine terawad filmad nägid, et mõlemate käed külgemööda alla kobasid. Ta astus wahale.

„On teil üksteisega midagi diendamist, siis oodake, kunni teise kihelkonda jõuate. Siin peate rahu pidama. Mina tarwitan teid mõlemaid. Kindlustuseks andke noad minule — muidu ei tule pudel nähtawale.“

Raheldes tulid mõlemate käed jälle nähtawale, sõnata ulatasid nad noad Kathrinele, kes neid oma põue peitis.

„Müüd istume ja toime piibud, kunni kohw keeb, siis peame pidusööki — mina ei tule tühja kätega“.

Reelt toodi suured kompsud ja päris uskumatu oli, mis seal kõik sees, wõid, pekki, põletud wiina, kohwi, suhkru ja kõiki mis hea oli. Pea istus terve kirju seltskond kolde ümber piipu suutetades, kuna pekk pannipeal järises.

Kui esimene pannitais walmis, mindi laua ääre, pann pandi keskele laua peale ja jõddi, kunni tühjaks sai, siis rüühati sissekastetud leiwatükkidega raswa, ning wahetwidamata walas Kathrine napsi kõrwata kohwitasse. Tehti uus pannitais ja nii kestis see edasi, kunni hilja ööni. Nagamööda langetas end hea tuju, rahu ja julgeolek nende üle, jutustati kõiksugu lugusid, mis teusid keegi teinud, isegi wale kullasepatempel, millepärast Opjal neli aastat istunud, käis ringi, — sepp Joachaim oli ta nii hästi ära peitnud, et ametnikud feda ei leidnud, kuigi nad hästi otisid.

Minne, kes end täiesti julge ei tunnud, oli wana Kathrine, — ta terawad filmad uskusid, jõidu ajal ühe wärawa warjul meest näinud olemat.

Sageli jaatis ta, ilma teistele ütlemata, Väike-Andrease wälja luurama, wahetewahel ka ise wälja asja tehes.

Ühe sarnase käigu ajal tuli ta ruttu sisse.

"Väike-Andreas!"

"Ja, wanaema".

"Karga kiiresti wälja ja waata, kas ta üksi tuleb, wõi kuipalju neid on, siis tule sisse ja ütle mulle".

Poiss läks.

Koristage ruttu ära, — sina Oysal ja sina Fredrik minge ruttu kambrisse ja olge wait, kui ma teid ei kutsu".

Koristati suure kiirusega, naps ja jöögi- kroom kadusid, ainult tühi pekipanid seisis laual, kui suur, tugew, uus wallakafak sisse astus. Mõlemad naised ja Joachaim oma eibega istusid rahulikult kolde ees ning suitsetasid.

"Tere õhtust".

Joachaim tõusis alandlikult üles.

"Tere õhtust", ei, kas niisugused inimesed on täna, pühal õhtul wäljas".

"Ja, ma tulen küll ootamata — sul on wõrrad, näen ma".

"Rändajad, kes peawarju otsinud pühal õhtul, herra kafak", tuli Kathrine huultelt.

"Niisugused rändajad ei tohi meie kihelkonnas piires peatada. Tehke, et edasi saate."

"Mitte nii, hea herra kafak, teie ei aja ometi kahte üksikut kriislikku naist pühal õhtul tänawale. Jumal tašub koaukonnale ja teile rikkalikult, kui halastajad olete".

Sel filmapilaul tuli Väike-Andreas sisse.

"Teid on rohkem? Kui palju? küsis kafak.

"Oh, Jumal õnnistagu teid, mees, nagu teie, oskab ometi luada."

Väike-Andreas toistas wanaemale, et kafak üksi, — wanaema filmis loitis, salaja pistis ta mõlemad noad poisi kätte ja jaatis ta kambrisse.

"Noh, tehke et edasi saate".

"Ah, ei, ei, armas herra kafak, laske meid täna õhtul jääda" — ning terve jögi sõnu ja õnnistusi woolas ta suust tema peale.

Selle wahel sees awanes tase kambriuks ja mõlemad mehed libisesid tähelepanuta sisse ning istusid teine teisele poole lauda.

"Wanema, ütlen ma!"

"Mina ei taha tõesti mitte ülemusele wastu hakata, armas herra kafak, aga täna õhtul jään ma".

"Kuradi naine" — — ta pööras ümber, et teda kinni wõtta — aga peatas järsku.

Laua ääres istusid kaks tugewat meest, mõlemad noaga mängides, nähtawasti hoolimatud selle wastu, mis nende ümber sünnib. Üks lasi noa lanada ja nii, et see ta jalge wahel pöran-dasse püsti jäi.

Oli hiire-waikne.

Joachaim oma naisega pugesis nurka, koid jäid seisakusse, nagu nad filmapilgul olid, ükski

Baltic Transport Kompagni A.-S. Kopenhagen

St. Kongensgade, 46. Telegrammadresse: Baltport.

Internationale Spedition, Kommission, Incasso

Sonderverkehr

Kopenhagen — Eesti — Lettland — Litauen

Filialen:

Reval, Wana Sadama tän. 7

Libau, Seestrasse 17

Kowno, Laisves Aleja 70

Stettin, Elisabethstrasse 21

ei liigutanud, ainult kaks musta filma lendlejid toas ringi, ühe pealt, teise peale.

Kathrine juu ümber mängis naeratus, kui ta wahel aja pärast waikimist katkestas.

"Weel fõrd, armas herra kafak, antke meile luba, jääda ülehomseni, — Jumal tašub teile".

Kafak surus hambad kokku.

"Noh, eks jääge siis."

Ta pööras ukse peale. Kathrine temale järele:

Oh, Jumal õnnistagu teid! Niisugused kihelkonnas on hea olla waezil rändajail, kus inimesed nii head ja nii hea kafak on. S. S.

Mõtteterad.

Kui mustlane sultaniks sai, kastas ta kõigepealt oma isa üles puua.

*

Mis sulle määratud, see tuleb kätte — ja kui ta ka Indiast peaks tulema.

*

Riide- ja pudukauba ladu Samuel Besproswanie

Suure Karja tän. nr. 12, Tallinnas

Riide- ja pudukaubad

parematest väljamaa wabrikutest
wõistlemata odawate hindadega.

Jällemüüjatele kõige kasulikum sisseostukoht.

Tähtis kaupmeestele!

J. DELSKY

Tallinnas, Väike Karja tän. 2, Tallinnas.

Engros- osakond soowitab odawate hinda-
dega suures väljawalikus: kindaid, sokisid,
sukke, trikoopesu, püksitrakse, kaelaside-
meid, õmblusnõelu, pooli- ja heegeldus-
niiti ja muud kaupa.

Odawalt müüa: **hommiku-kingad** naiste- ja
meesterahwastele ning lastele.
Põlled — walged ja kirjud.

G. HENDRIKSON'i

kõie- ja nõõritööstus

TALLINNAS.

Saadawal: kõie-, ohja-, manilla-, tõrwa-, wõrgu-
ja kõiksugu teisi nõõrasi. Sedelga wõõd, heina
wõrgud, tamsa lõnga jne.

Ladu: Väike Karja tän. 4

G. HENDRIKSON.

lgat seltsi moodsaid
meeste-, naisterahwa
ja laste

saapaid ja kinge

soowitab suures väljawalikus ning
paraja hinnaga

J. RACHELSCHIK

Wene tänawal nr. 4.

Prütmused Hakkmasinad

Taskunoad

Habemenoad

Noad-kahwliid

Lusikad

Kohwiweskid

Malmriistad

Emaileeritud nõud

Rootsi saed

Soome kirwed

Tööriistad kõiksugused

Plekk kõiksugune

Ehitusmaterjaal

Tuntud headuse poolest

riidewärwid «Jacobus»

soowitab wõistlemata hindadega

K/m Anton Neilmann

Tallinn — Suure Karja tän. 6

Tartu — Peeterburi tän. 17

Wiljandi — Tartu tän. 19

Narwa — Peetri turg 9/11

Alaline ladu kõiksugu tehnilisi tarbeid.

Kõige kasulikum sisseostukoht kõigile.

Nõudke hinnakirju ja eelarweid.

Oma sisseostu organisatsioon Berliinis

Kaubamaja „Standard“

Tallinn, Pikk tän. 12

(endise Risenkampfi kaupluse ruumides)

soowitab oma ladust wäiksel ja suurel arwul:

Siidiriidet,

kalewid,

willast kleidiriidet,

flanelli,

walpu,

mööbliriidet,

mööblibüütschi,

põrandariidet jne.

HINNAD ODAWAD.

W. Wagner

Tallinn, Pikk tän. 12

SUURES WÄLJAWALIKUS

naisterahwa walmiskleitid,

willaseid ja siidi-pluusesid

— ja kuubesid. —

Hinnad wõimalikult odawad.

S. G. Lerenmann

TALLINN
W. Karja tän. 2

ENGROS-LADU:

Pudu-, moodi- ja mänguasjade väljamaa ja oma valmistus.
1. jaan. 1922 aivan erimabritu meester. targeldud-pesu valmistamifets.

Kiwinõude kauplus A. Luugus

Tallinnas, Nunne tän. 3

soowitab suures väljawalikus
wäiksel ja suurel arwul portse-
lan-, emaille- ja klaaskaupasid.

Pesu- ja pudukauplus

W. TONNE Wiru tän. nr. 6

Soowitab kõige odawamalt: naiste- ja meesterahwa

pesu

kõige paremast materjaalist. Oma- ja wäljamaa wabrikute meesterahwa trikoopesu.

SUUR LADU

sukke, sokkisid, kindaid j. p. m.

Odawad hinnad.

Suur väljawalik.

Moodi- ja pudukauplus Hermann Druck

Kullasepa tänaw 13, Tallinnas

Soowitab suures väljawalikus parajate hindadega:

Naisterahwastele:	Meesterahwastele:
Willased jakid, willased- ja siidi-shallid, batist- ja trikoo - pesu, manikööri-abinõud, nahast käekotid ja wööd (kurdid).	Päewa- ja öösärgid, kraed, kaelasidemed, trikoopesu, taskurätikud, spordiskad, taskuraamatud ja portfellid.

Nahksed-, wi lased- ja poomwillased kindad, si-di-, willased ja poomvilla sukad meeste- ja naisterahwastele.

Ainuke lasteriite kauplus Tallinnas

Poisslaste ülikonnad Palitud

Tütarlaste kleitisid Tütarlaste palituid jne.

Tallinn, Walli tän. 2

W. WAGNER

Suur walik

kohalikku ja Ameerika tallanahka, äärtega ja ilma äärteta (sabrokid), pinsoi- ja pastlanahka. Wäljamaa chroom, schawroo, schawret, seemis, laika, automobiili, mööbli, woodri ja muid nahku, musti ja wärwilisi, — lakk-nahka. Weesaapa sääri, woorsuid.

Oma töötoas valmistatud jalatõusid: meester-, naister- ja lastele.

Müük suurel ja wäiksel arwul. Hinnad väljaspool wõistlust.

L. J. BRENJEW, W. Wiru tän. 3. Kõnetr. 12-83.

Naisterahwa riiete töökoda Oskar Unni

Tallinnas,

Narwa maant. 10, f. 2. Rõnetr. 13-75

H. Stolzmann

Rätsepa töökoda

Pikk tänav nr. 1

Wõtab tellimisi wastu kõige uuemate moodide järele. Hea töö eest saab wastutatud.

Suur väljavalik Inglisriiet.

MEHAANILINE

JALANÕUDE TÖÖSTUS

Kopli tänav nr. 16

Uute tellimine ja wanade parandus

maailma paremate masinate jõul.

Töö kiire ja korralik, iga paari eest täielik wastutus.

J. KAUS

Kopli tänav nr. 16.

S. K. Mosharowi

kaubanduskontor

Tallinnas, Pikk tän. nr. 36

Rõnetr. 14-33

M ü ü b: suhkrut, riisi, nisupüüli, seepi, masinaõli, pesu- ja söögi-soodat ja seebi-kiwi.

Wõtab soliidsete firmade esitusi oma peale.

Uues äris uuest jälle,
Uurid käima panen ma,
Grammofonid sean ka healde
Et nad hästi laulawad.
Ehte asjad, kuld ja hõbe,
Parandan ma laimata,
Kuldan, hõbetan, graweerin,
Nimeplaadid walmistan.
Töötasin ju kaua aega
Narwa, Tartu tänawail,
Nüüd wõib minu äri leida
W. Pärnu m. peal nr. 32.
Müün ja parandan ka
Õmblusmasinaid jne.
Uurmaker ja kullasepp

O. W. Uus.

Täielik odaw väljamüük

äri ümberehitamise pärast

sammet-, nahk-, siidi-,
wilt- kübaraid, muhwisi
ja kraesid.

Wõtame ka tellimisi wastu.

Tallinn, W. Karja tän. nr. 8

Moodi-äri E. SAAR

16 Wõru tänav 16

Soome majandusline kauplus

M. Girschowitz & K^o

EN GROS

EN DETAILS

ALALINE LADU:

Kiwi-, klaas-, alumiinium-, email-
leritud nõudest, maja- ja köögi-
tarberiistad, lambid ja lambi üksi-
kud osad.

16 Wõru tänav 16

S. Katz

Tallinn, Suur-Pärnu maant. nr. 10

Soowitab suurel ja väikesel arwul
koiksugu kiwi- ja emaileritud nõusid,
lampisid jne. Raua kaubast: mitme-
sugused tangid, haamrid, kirweid,
wankri pusse, hobuserauad, lukud,
wiilid, puurid, kruwisi, koiks. naelu jne.

TÄHELPANNAV INÜÜD TÄHELPANNAI Mundi, tän. 2. Raatuse wastu

Walmistan 6 pilti 20 m. alates.
Passi-pildid mõne tunniga.
Laste üleswõtted köetud ruumis.
Üleswõtted moodsamates walmistuswiisides nagu: tuschiga, akwarelliga, pastelliga ja öliwäriwiga. Suurendamine igas suuruses 200 m. pea e, asjatundjate kõigehoolsamal wäljatöötamisel Awatud ka pühapäewadel.

FOTO KARL OSOL.

Kõigeparema saabaste ostukoht

saapakauplus

M. Sikka

№ 9 Rataskaewu tänav № 9

C. M. BERG

Suur wäljawalik kõiksugu mänguasjad, jõulu-puuetehted, küünlad, nende alused, elektrilised taskulambid, tulekiwid, süütajad jne. jne.
HINNAD ODAWAD.

Tallinn, Suur Tartu maantee № 8.

Soome uurimagasin

Tallinnas, Weneturg № 5

On kohale jõudnud suures wäljawalikus jõuluringiks kõiksugu seina- ja äratuskellasid kui ka taskukellad, kuld- ja hõbe asju, laulatus- ja kiwidega sõrmuseid jne. Parandan odawalt uurisid, kuld- ja hõbe asju.

Ostan kulda ja hõbedad.

Austusega **P. KOSLOWSKI**

Jõulu kingiks

ostab igaüks kõige mood-
samaid ja tugewamaid

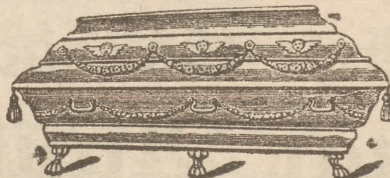
JALANÕUSID

minu rikkalikust ladust.

Hinnad wõistlemata odawad!

Kinga tän. 2 **E. ASMER**

Esimene Tallinna matmisebüroo :: Lai tän. 2 J. SAKEUS

Bürool on suur tagawara kõik-suguseid puu-särkisid, nii kui: metallist, tamme puust, siidiga ületõmmatud ja ka wärwituid.

Surnuwankrid, walged ja mustad, üüratakse wälja ühes feinarfietega.

Suur wäljawalik metallpürgasi, pärjalintisi, pärjakapslid, hauaristid, surnuriideid j m.

Austusega **J. Sakeus.**

Ärge unustage, et Harju tän. 24

L. Schwarz'i

juures võib saada walmis naiste- ja meesterahwa

PALITUID

Naisterahwastele kleidid, pluused, Inglis willased sallid jne. Meesterahwastele ülikonnad, püksid jne

Wõtan ka tellimisi wastu.

Tallinn, Harju tänav 24.

M. ANDREESEN

meesterahwa rätsepaäri

Teatan oma austatud tellijatele, et olen saanud igasug. uusi moodsaide

Inglis riideid.

Asjatundlikult wäljawalitud, kõige paremas headuses.

Aupaklikult **M. ANDREESEN**

Rataskaewu tän. 14, k. 4. Kõnetr. 17-54.

S. KIRREPE & K^o

IMPORT

EKSPORT

TRANSIIT

Tallinn

Lai tänav 12 Kõnetr. 35

Tatari ja Liiwalala tän. nurgal 40/24.

KAUPLUS. JUUKSEKAMMIMINE.

Filialen: KÖNIGSBERG i/Pr. Kaiserstr., 20,
KOPENHAGEN, St. Kongensgade 46
LIBAU, Seestr. 17.
RIGA, Bischoffstr. 3.

Esimene koht Jõululaual on shokoladil

Paberi-, kirjutus- ja joonistus-
materjaali kauplus

PHILIPP SCHAEFER

TALLINN,

Harju tänav 21, kõnetraat 12-12

SOOWITAB:

„Brunswiga“ rehkendamise masinaid

„Burroughs“ kokkuarwamise masinaid

„Loga“ rahakursi rehkendamise masinaid

„Roneo ja Greif“ paljustamise masinaid

Soome tulekindlaid rahakappe,
büroomööblid ja kaardisüsteemisi jne. jne.

Ainuesitaja Eestis

Hoïdetud 4. juunil 1928.

